

Toidupäästmise tegevuskava

Toidujäätmete tekke ennetamine ja kvaliteetse toidu annetamise edendamine (2021 – 2026).

Sissejuhatus

Toidujäätmete tekke vähendamist peetakse oluliseks viisiks toidusüsteemi tõhususe suurendamiseks, toiduga kindlustatuse parandamiseks, keskkonnamõjude vähendamiseks ja jätkusuutlikkusele kaasaaitamiseks. ÜRO kestliku arengu eesmärk 12.3 käsitleb samuti toiduraiskamist ja seab eesmärgiks toidukaotuse ja jäätmete vähendamise. Teemat käsitleb strateegia Eesti 2035, põllumajandus- ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030 ja kliimamajanduse põhialused aastani 2050. Toidujäätmeteks peetakse toitu, mis on muutunud jäätmeteks. Toidukaotuseks toitu, mis on erinevat põhjustel ära visatud, kuid veel söödav ja inimese toiduks kõlblik.

Toidupäästmise tegevuskava koostamise vajalikkus ja hetkeolukord

Eestis visatakse iga-aastaselt toitu ära üle **92 655 tonni** (s h toidutööstus, kaubandus, toitlustusasutused, kodumajapidamised , v a põllumajandus – SEI uuringud 2014, 2015). Suurem osa toidukaotusest tekib uuringu andmetel (üle 53%) kodumajapidamistes, aga ka toitlustusasutustes, kaubanduses ning toiduainetetööstuses.

Samas statistikal toetudes saame öelda, et **Eestis** elab absoluutses ja suhtelises vaesuses üle **300 000 inimese** (2019. aasta andmed). Sellest suure osa moodustavad vanemaealised inimesed ja üksiklast või lapsi kasvatavad perekonnad. Viimasel aastal on lisandunud suure võlakooormaga perekonnad. Piirkonniti on näitajad väga erinevad.

2015. aasta septembris lepiti riikide vahel kokku kestliku arengu eesmärgid järgmiseks 15. aastaks ehk kuni 2030. ÜRO liikmesriikidelt, ka Eestilt, oodatakse poliitika kujundamisel nendest eesmärkidest lähtumist. Ka Euroopa Liidu „**Talustaldrikule**“ **strateegia** toob esile kestliku toidusüsteemi ja tervisliku toitumise olulisuse.

Toidujäätmete tekke vähendamisele ei ole seni Eestis piisavalt tähelepanu pööratud, seda näitavad ka Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse ja Maaülikooli jt. asutuste läbiviidud uuringute tulemused. Samuti ei omata riigis terviklikke andmeid annetatud toidu ehk päästetud toidu koguste kohta.

Ohutute toidu ülejääkide ümberjaotamisega on tegelenud üle 11. aasta Eesti Hollandi Heategevusfond Toidupank oma 15 haru Toidupangaga. See sihtasutus on loonud hästi toimiva süsteemi abivajajate toetamiseks. Aastas kogutakse annetuste kaudu enam kui 1,5 miljonit kilogrammi toitu ja jagatakse seda puudust kannatavatele inimestele üle kogu Eesti.

Teadlikkus toidu päästmise võimalustest Eestis on madal nagu ka toidu raiskamisega kaasnevatest keskkonna mõjudest. Erinevate keskkonna-, maaelu ja sotsiaalministeeriumi korraldatud seminaride ja partnerite ürituste käigus on **probleemidena toodud välja:**

- ei osata seostada oma ettevõtte tegevusi keskkonna hoiuga,
- ei ole riigiülest informatsiooni annetamisest kui võimalikust tegevusest toidu päästmisel, selle vajadusest ja protsessist ning võimalustest,
- annetamisega kaasnevad maksude teemalised müüdid,
- madal on teadlikkus toidu ohutuse ja säilitamise märgistuse reeglite kohta nii annetajatele kui tarbijatele,
- madal on teadlikkus säilimisaja praktikate kohta toidu märgistusel,
- ettevõtted näevad annetamist ainult kuluna ettevõttele ja neil pole motivatsiooni annetamisega seotud tegevuste algatamiseks.

Toidupanga poolt on lisaks välja toodud **probleemidena**:

- eri piirkondades kohalike omavalitsuste koostöö soovi puudus abivajajaid aidata,
- laoruumide, transpordivahendite puudus,
- toidu kogumise ja jagamisega seotud korralduskulude nappus.

Riiklik eesmärk (kajastub Toidujäätmete tekke vältimise tegevuskavas)

- **Vähendada toidujäätmete ja toidukao teket kogu toidu tarneahelas ja seeläbi panustada toidu kestva arengu eesmärki 12.3, mille kohaselt tuleb 2030. aastaks vähendada kogu maailmas jaekaubanduses ja tarbimises 1 elaniku kohta tekkivaid toidujäätmeid 50% ning vähendada tootmises ja tarneahelas tekkivaid toidukadusid (sihttase fikseeritakse keskkonnaministeeriumi jäätmete kavas).**

Eesmärgi täitmisega on riigis peamiselt seotud ja vastutav keskkonnaministeerium, kasvustutajad maaelu-, sotsiaal- ja teised ministeeriumid.

Toidupäästmise tegevuskava (puudutab sotsiaalministeeriumi vastusvaldkonnaga seotud tegevusi) eesmärgid

Missioon : päästes toitu aitame inimesi ja keskkonda.

- **On suurenenud teadlikkus toidujäätmete tekke vältimiseks ning inimeste hoiakud ja käitumine on muutunud keskkonnamõjusid arvestavamaks.**
- **On kasvanud inimeste ja ettevõtete sotsiaalne vastutustunne.**
- **Toidujäätmeid tekib järjest vähem ning ohutu toit jaotatakse ümber enamatele abivajajatele.**

Sotsiaalministeeriumil on riikliku eesmärgi täitmise kaasaaitamisel mitmeid võimalusi:

- Sotsiaalministeeriumi sihtgruppide raames mõelda läbi tegevused, mis aitaksid kaasa leibkondades toidujäätmete tekke **ennetamisele** ja toiduainete **paremale ärakasutamisele** ning **teadlikkuse tõstmisele** teema olulisusest.

- Koostöös kohalike omavalitsuste, riiklike asutuste, heategevusorganisatsioonide, toidukäitlejate ja kodanike algatustega **luua motiveeritud ja arusaadavad ning usaldusväärsed tingimused ja koostöövõimalused** potentsiaalsetele **annetajatele** annetamiseks tarbimiskõlbliku toidu ülejääke abivajajatele ning innustada rahaliste annetuste tegemist heategevusorganisatsioonidele toidu ümberjagamise kulude katmiseks.

Tegevustega aitame kaasa **vaesuse leevendamisele** ning **inimeste hakkamasaamisele**. Toidulaua rikastamisele, tervislikuma toitumise võimaldamisele puudust kannatavatele inimestele ning nende perekondadele muudeks eluks olulisteks tegevusteks võimaluste andmisele (näiteks - kultuuriline harimine ning sportimine).

Kogutavad andmed ja tulemusmõõdikud

Keskonnaministeeriumi poolt koostatava Toidujäätmete tekke vältimise kavasse läheb toiduannetamise edendamise **tulemusmõõdikuna “ päästetud toit – ehk annetatud toit ”** (täpsed mõõdikud lepatakse kokku 2021- 2022. aastatel). Sotsiaalministeerium jälgib ja analüüsib andmeid vaesuse leevendamise ja abivajajate aitamise osas, abisaajate arvude muutusi ja jaotatava toiduannetuste mahu muutusi.

Tulemusmõõdikud tegevuskava tulemuste mõõtmiseks:

1. **Tarbimiskõlblike toidu ülejääkide suunamine abivajajatele (annetatud toidu) mahu kasv:** Saame fikseerida peale 2021. aasta aprillis valmivat uuringut (värsked andmed). 2021 kasv 10% võrreldes 2020. aasta alguse seisuga, 2026. aasta lõpuks 50% 2020. aasta alguse seisuga. Andmete kogumise eest vastutab sotsiaalministeerium.
2. **Annetajate, s h püsiannetajate arvu kasv: 2020. aasta lõpuga fikseeritakse annetajate arv. Kasv aastas 2021 lõpuks 10 %, edasi iga aastasel 10%.** Andmete kogumise eest vastutab sotsiaalministeerium.
3. **Abisaajate arvu muutus (majanduslikult suuremas kitsikus olevate inimeste) : 2020. aasta lõpuga fikseeritakse algnäitaja ja edaspidi kasv.** Andmete kogumise eest vastutab sotsiaalministeerium.
4. **Toidu päästmisega seotud algatatud innovaatiliste projektide arv: aastas 2021 - 2, edasi iga aastasel 1 projekt.**
5. **Uuring / uuringud (või küsitlus / küsitlused) hindamiseks toidukogumise ja jagamisega seotud protsessi ja rahulolu toiduannetuste vahendajatega ning uurida toidujäätmete tekke ennetamisega seotud muutusi inimeste hakkamasaamisel.**

Toidupäästmise tegevuskava on sotsiaalministeeriumi sisedokument ja selle sisend läheb Toidujäätmete tekke vältimise tegevuskavasse ja uude koostatavasse sotsiaalministeeriumi Heaolu arengukavasse.

Tegevused tegevuskava elluviimiseks:

Tegevus 1: Toiduabi (2 suunda) – enim puudust kannatavatele inimestele - toiduabi **ostmine ja jagamine suund** (ESF toetus toimetulekutoetuse saajatele) ning enim puudust kannatavatele inimestele **toiduannetuste kogumise ja jagamise suund**. Teine suund puudutab päästetud ehk annetatud toitu, seega toidujäätmete tekke vältimist ja ennetamist ja saajad on laiem ring abivajajaid(seostub tegevuskava tulemusmöödikuga 1, 2, 3).

- 1.1. Uue perioodi Toiduabi meetme **disain**. Suureneb annetuste kogumise (päästetud toit) ja jagamise suuna osa kogutoetuse mahust – 25% - 30 %. Võimalusel kordade arvult tihendama toidujagamise võimaluse tekitamine (s h õiguskantsleri tähelepanek). Sünergia leidmine annetamise ja ostetud toidu pakkide vahel (tervislikuma toitumise võimaldamiseks). Abivajajate nõustamise teenuse integreerimine toidujagamise juurde. Võimalusel toiduabi vahendajate korralduskulude suurendamine.
- 1.2. **Riigihanke** lähteülesande, tingimuste ja hindamise kriteeriumite väljatöötamine (s h püstitada piirkondlikud eesmärgid), riigihanke võitja väljaselgitamine, lepingu (õigusakti vormistamine) sõlmimine. Fikseerida kokkuleppes võimalus igal aastasel eesmärkide täpsustamiseks, tulemuste hindamiseks.

Tulemus: Toiduabi jagamine (annetatud toidu suunal) abivajajatele ei katke. Lepingud on sõlmitud õigeaegselt, eesmärgid ja oodatavad tulemused lepingu partnerile, on väljakutset sisaldavad (tulemusmöödikud 1, 2, 3).

Vastutaja: Sotsiaalministeerium

Tähtaeg: 1. poolaasta 2021 (sõltub Euroopa Komisjoni ja rahandusministeeriumi otsustest).

Tegevus 2. Toidupanga ja teiste toidukogumisega ja jaotamisega seotud **heategevuslike organisatsioonide** (MTÜ, SA, OÜ jne.) **võimekuse tõstmine** toiduga seotud teemades ning **väljakutsed annetamise edendamisel ning toidu ülejääkide päästmisel, võrgustiku koostöö käivitamine** (MTÜ, SA jne. **usaldusväärsete organisatsioonide andmebaas**). **Kaastöö EL uue finantsperioodi meetmete väljatöötamisel.**

2.1. Heategevusorganisatsioonide tuleviku visioonid toiduannetamises ja jaotamises. Leppida kokku Toidupanga ja teiste organisatsioonide osalemises tegevuskava eesmärkide elluviimisel (konkreetsed tegevused, vastutus). Võimalusel toetada strateegilise partnerluse raames laiemat ringi organisatsioone. Kord poolaastas võrgustikule regulaarse infovahetuse tagamine: tegevuskava elluviimise tulemuste analüüs ja hindamine (kord aastas), riigi õigusaktide tutvustamine jne.

Tähtaeg: algus 2021, 1. kvartal ja edasi

2.2. Võimalusel panustada ja aidata kaasa Keskkonnainvesteeringute Keskuse jt. rakendusüksuste asjakohaste toetusmeetmete väljatöötamisel ja toetusmeetmete tutvustamisel (heategevusorganisatsioonide tegutsemise võimekuse toetamine, kohalike omavalitsuste võimekuse toetamine). Keskkonnamõtjude vähendamise meetmete võimalused erasektorile (potentsiaalsele annetajale).

Tähtaeg: 2021

Tulemus: Usaldusväärsete heategevusorganisatsioonide (toidupäästmine) omavaheline koostöö ja võrgustik **on tugevam ja ühtsem üle Eesti ja aitab kaasa tegevuskava eesmärkide elluviimisele.** Organisatsioonidel on võimalus taotleda vahendeid oma asutuse võimekuse tõstmiseks (tulemusmõõdik 5).

Vastutaja: Sotsiaal-, keskkonna-, maaeluministerium

Tegevus 3. Abivajavate inimeste (ei kuulu toimetulekutoetuse reeglite alla, aga elavad puuduses või vajavad toetamist) **väljaselgitamise parimad praktikad** ja praktikate vahetamine.

3.1. Toidupanga poolt (2020. aastal) väljatöötatud abivajaja leidmise protsessi mudeli töötavuse (tuleneb strateegilise partnerluse lepingust) hindamine ja heade tulemuste puhul üleriiklik rakendamine. Piirkondades võrgustiku koostööle kaasaaitamine, vajadusel kokkulepete toetamine ja läbirääkimistel osalemine.

Tähtaeg: alates 2020 4. kvartal, mudel töötab üle riigi aastaks 2026.

3.2. Eesti eri piirkondade kohalike omavalitsuste teenuse pakkumise (toiduabi ja abivajaja nõustamine, toetamine) taseme ühtlustamisele kaasa aitamine. Analüüsida Eesti eri kohalike omavalitsuste võimekust ja koostöötahet abivajajate toetamiseks. Fikseerida kitsaskohad ja teha tegevusplaanid kohalike omavalitsuste toetamiseks kohapealse võrgustiku loomisel (koostöös sotsiaalkindlustusameti, kiriku koguduste jt. organisatsioonidega). Alustada piloodina 2-3 st kohalikust omavalitsusest. Toetada piirkonniti heategevusorganisatsioonide paremat integreeritust Toidupanga partnerina (või siis eraldi organisatsioonidena). Võimalusel kasutada kogukonna juhitud kohaliku arengu (CLLD) rakendamiseks koostatud kohalike tegevusgruppide piirkondlikes strateegiates.

Tähtaeg: 2021 aasta algusest edasi

3.3. Kohalike omavalitsuste abivajajate leidmise süsteemne **parimate praktikate** vahetamine. Sotsiaalkindlustusameti ürituste, erialaliitude, kohalike omavalitsuste, MTÜ -de võrgustike, seminaride, erinevate infolehtede kaudu.

Tähtaeg: algus 1. poolaasta 2021 ja edasi pidevalt

3.3. Koostöö **kirikute** kogudustega jt. võrgustiku tugevdamiseks ja abivajajate leidmiseks. Kokkulepped abivajajate toetamiseks ja info jagamiseks.

Tähtaeg: 4. kvartal 2020 ja 2021 aasta ja edasi

3.4. Potentsiaalsete **abivajajate teavitamine** erinevatest riigi- ja kohaliku omavalitsuse **toetamise võimalustest.** Tegutsemise kava (materjalide jaotus jt tegevused) ja elluviija kokku leppimine koos kohalike omavalitsustega, heategevusorganisatsioonidega, kirikute kogudustega (kohalike omavalitsuste kaupa).

Tähtaeg: 1. poolaasta ja 3. kvartal 2021 (ilmub infokiri) ja iga - aastaselt edasi

Tulemus: Abivajaja leidmise mudel töötab kõikides Eesti piirkondades. Inimesed on teadlikumad riigi ja kohalike omavalitsuste pakutavatest sotsiaalteenustest ja erinevatest võimalustest, s h abivahendid jms. (tulemusmöödik 5).

Vastutaja: Sotsiaalministeerium ja Tervise Arengu Instituut, Sotsiaalkindlustusamet.

Tegevus 4. Õigusaktide kohaldamine ja potentsiaalsete annetajate nõustamine.

4.1. Euroopa Liidu muudatused õigusaktides, juhendites, mis mõjutavad toidupäästmist ja ümberjaotamist ja sellest tulenevad sammud. Siduda teema erinevate asutuste (näiteks maaelu - ja keskkonnaministeeriumi) asjakohaste koolituste ja infopäevade jms.- ga toidukäitlejatele ja organisatsioonidele. Vastutaja maaelu-, keskkonnaministeerium, kaasvastutaja sotsiaalministeerium.

Tähtaeg: 2021 aasta ja edasi

4.2. Riigihangete juhendite uuendamine lähtudes toidupäästmise aspektist. Võimalusel riigihangete puhul lisapunktid toidupäästmise arvestamisel oma pakkumises jne.

4.3. Uuendada sotsiaalministeeriumi toilitustamise teemalisi ministri määrusi (koos Tervise Arengu Instituudiga ja turuosalistega – võimalik ülereguleerimine).

Tähtaeg: 2021 aasta

4.4. Koolitustest info jagamine riigihangete koostajatele (kohalikud omavalitsused, riigiasutused jt.), mis aitavad hangete kaudu päästa toitu ja sisaldada keskkonna mõjusid. StratKIT projekti (hangete koostamise abivahend) laiendamise. (Kui projekti teostajad nõus on).

Tähtaeg: 2021 aasta ja edasi

Tulemus: Sotsiaalministeeriumi ministri määrused arvestavad toidupäästmise põhimõtteid. Potentsiaalsed annetajad on teadlikumad teemat puudutavatest õigusaktidest ning annetamine on tehtud võimalikult lihtsaks. Uuringu tulemused näitavad seda. (tulemusmöödik 1 ja 2).

Vastutaja: keskkonna-, rahandus-, maaelu-, sotsiaal-, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, sotsiaalkindlustusamet.

Tegevus 5. Toidu päästmisega seotud ja abisaajate andmete kogumise süsteemi loomine ja andmete kogumine.

5.1. Olemasolevate kogutud andmete seisukohase fikseerimine ja analüüs.

5.2. Andmete kogumise süsteemi kokku leppimine koostöös kohalike omavalitsuste ja heategevusorganisatsioonidega, sidumine arengukavade möödikutega ja riikliku statistikaga.

Tähtaeg: 1.kvartal 2021 – 2021 aasta.

5.3. Andmekorje süsteemi käivitamine ja tulemuste jälgimine, hindamine ning aruandlus (annetuse vahendatavate organisatsioonidega).

Tähtaeg: alates 1. kvartal 2021 ja edasi

Tulemus: Üleriigilise statistika olemasolu. Andmeid on võimalik kätte saada ka statistikaameti kaudu (tulemusmöödik 1, 2, 3).

Vastutaja: Keskkonna-, sotsiaalministeerium, sotsiaalkindlustusamet, statistikaamet.

Tegevus 6. Teadlikkuse tõstmine toidujäätmisest ja koos teiste ministeeriumidega toidujäätmete tekke vältimise teavitust - ja kommunikatsioonikava koostamine ning kava elluviimine.

Ennetustegevuste eest vastutab peamiselt keskkonnaministeerium. Kaasvastutajad sotsiaal- ja maaeluministeerium. Piirkondlikul tasandil on võimalik kasutada kohalike tegevusgruppide strateegiates loodud võimalusi. Sotsiaalministeerium teeb teavitust oma sihtgruppide huvidest lähtuvalt (erilise tähelepanu all väiksema sissetulekuga inimesed ja pered):

6.1. Sihtrühmade fikseerimine. Toidujäätmete ennetamise kommunikatsiooni – ja teavitustöö tegevuskava koostamine. Tegevused on jaotatud erinevatesse aastatesse ning on koordineeritud ministeeriumide ja teiste teemasse puutuvate organisatsioonide vahel. Koostöö kohalike omavalitsuste, korteriühistute liidu ja teiste erialaliitudega, koguduste ning heategevusorganisatsioonidega. Tähelepanu tuleb pöörata muukeelsele terminoloogiale ja jaotusmaterjalidele.

Tähtaeg: alates 2020 ja 1. kvartal 2021

6.2. Teavitust- ja kommunikatsioonikava elluviimine, s h iga- aastased tegevused.

6.2.1. Teavitust- ja kommunikatsioonikava elluviimiseks rahaliste vahendite leidmine või meetme loomine (sõltub keskkonna- ja maaelu- ja sotsiaalministeeriumi, Tervise Arengu Instituudi vahenditest).

6.2.2. Küsitlus sotsiaaltöötajatele ja abivajajatega kokku puutujatele info koondamisest nende huvidest ja vajadustest inimeste nõustamiseks. Seejärel abimaterjalide komplekteerimine (infoleht „ Abistaja „ koostamine ja jagamine kaks korda aastas, lisaks veebipõhised materjalid). Kaasatud Tervise Arengu Instituut, kohalikud omavalitsused jt. Taaskäivitada infoleht „ Abistaja „ ja seda välja anda 2 korda aastas, laiendada selle levikuala. Postitada või jagada neile, kel puudub ligipääs või ei saa ega soovi kasutada internetti ega pole osanud pöörduda kohaliku omavalitsuse poole.

Tähtaeg: küsitlus valmis 2020 4. kvartal, viiakse läbi 1.kvartal 2021 (Tervise Arengu Instituudi poolt), materjalide koostamine 1. poolaasta 2021.

Vastutaja sotsiaalministeerium ja Tervise Arengu Instituut. Kaasvastutajad keskkonna- ja maaeluministeerium.

6.2.3. Koolitamine toidujäätmete tekke ennetamise teemadel. Sihtrühmaks kohalikud omavalitsused, riigiasutused, hooldustöötajad jne. Kohalike omavalitsuste puhul kaasatakse kohaliku omavalitsuse keskkonnaspetsialistid. Koostöö keskkonna ja haridus- ja teadusministeeriumiga.

Informatsiooni jagamisel lähenemine sihtrühmade kaupa (eakad, abivajavad eakad, lasterikkad pered – kuidas vähesega hakkama saada, asendused, tugiisikud jne.). Eakate klubide, noortekeskuste kaasamine tegevuste elluviimiseks. Nõustamised toidu valmistamisel ja retseptid Koostatakse Tervise Arengu Instituudi ja kokkade poolt), toidu säilitamise teemad. Sotsiaalosakondade töötajatele teabepäevadele ja üritustele materjalide ettevalmistamine. Valla- ja linnalehtede kasutamine infojagajana. Telesaated ja debatilised (Õnne 13, Prillitoos, Osoon jt.). Apteekides, kauplustes jm. retseptide jms. info jagamine jne. Koguduste meediakanalid (Pereraadio, Raadio 7, koguduste ajalehed, sotsiaalmeedia , Kiriku Elu). Mitte unustada tõrjutuid. Kaubanduses retseptide jagamine jne.

6.2.4. Teematiliste artiklite avaldamine, avalikud debatilised, esinemised ja ümarlaudade korraldamine. Iga aastane 29. septembri toidujäätmete tekke ja toidukao alase päeva tähistamine (erinevad teabe üritused).

Vastutaja sotsiaalministeerium. Kaasvastutajad keskkonna- ja maaeluministeerium.

Vahendid keskkonna – ja maaelu- ning sotsiaalministeeriumi vahenditest.

Tähtaeg: 1. kvartal 2021 ja edasi

*6.2.5. Ministeeriumide ja organisatsioonide kodulehtedel oleva teematilise **informatsiooni** pidev uuendamine. Leida organisatsioonidest isikud ja rakendada süsteem online info toimumiseks.*

Tähtaeg: 2021 aasta 1. kvartal ja edasi

<p>Tulemus: Tegevuskava arvestab sihtrühmade erinevusi ja on viidud ellu kokkulepitud kava ja vastutuse alusel. Tegevused lepivad kokku iga - aastaselt (tulemusmõõdik 3, 4, 5).</p>
--

<p>Uuringute tulemus näitab inimeste teemast teadlikkuse kasvu. Toidu päästmise mahud (igas toiduahela etapis) on suurenenud (tulemusmõõdikud 1, 4, 5).</p>
--

Vastutaja: Sotsiaal-, keskkonna-, maaeluministeerium, haridus- ja teadusministeerium.

Tegevus 7. Annetajate ringi laienemisele (ettevõtted) kaasaaitamine ja teavitamine ning kommunikatsioon selle elluviimiseks. Kasutades selleks strateegilise partnerluse lepingut.

7.1. Vajadusel kokkulepete sõlmimisele kaasaaitamine heategevusorganisatsioonidega teavitustöö tegemiseks, eesmärgiga annetajaid leida. Selgitada koostöös Toidupanga ja teiste heategevusorganisatsioonidega välja enam tegevustes toetamist vajavad Eesti piirkonnad, toetada läbirääkimistel ja takistuste kõrvaldamisel.

Tähtaeg: alates 2021 ja edasi

7.2. Abimaterjali koostamine annetajatele. Luua nn manuaal, mis sisaldab potentsiaalse annetaja jaoks kogu vajaminevat informatsiooni s h õigusakte ja nende seletusi, protsessi kirjeldust jne. Info kõikide asjaosaliste ministeeriumide ja heategevusorganisatsioonide, liitude kodulehtedele.

Tähtaeg: 1. kvartal 2021

Läheneda sihtrühmadele teavitustegevustega annetamise ja toidupäästmise populariseerimiseks eri sektorite kaupa. Jaotada tegevused aastatesse. Eraldi toidu tootjad (põllumajandus), toidutööstus, kaubandusettevõtted, toitlustusasutused, tervishoiuasutused, haridusasutused, kaitseasutused, hoolekandetasutused, vanglad jne. Koostöö erialaliitudega potentsiaalsete annetajate leidmiseks, info vahetamiseks. Ministeeriumide esindajate ja partnerite esinemised ning tegevuskava ja tegevuste, eesmärkide tutvustamised.

Tähtaeg: pidev

7.3. Annetajatele pideva tagasiside andmine nende annetamise (toidu päästmise) mõjust ühiskonnale, keskkonnale ja abivajajatele. Kokku leppida Toidupanga ja teiste heategevusorganisatsioonidega aruandluse tagasiside viis. Tagada koordineerimise edastamine üleriiklikes meedia väljaannetes.

Tähtaeg: 2021

7.4. Koostöös kaubandusettevõtetega, Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumiga, Rohetiigriga koostada näidis kuluarvestus annetamise ja toidujäätmete prügisse suunamise osas – tasuvusarvestus (RIMI vm kaubandusketi näitel).

Tähtaeg: 2021

7.5. **Ühiskondliku kokkuleppe** (nagu näiteks – tarneahela head tavad) sõlmimine kohalike omavalitsuste, kolmanda sektori, riigi ja ettevõtjate vahel. Osalised leppes - „Üheskoos päästame toidu ja säästame keskkonda!“ kohalikud omavalitsused, riik ja ettevõtjad ning organisatsioonid, kes võtavad eesmärgiks toidu päästmise eesmärki täita ning ülejäävat toitu annetada ning leppida kokku leppes kajastuvad eesmärgid ja printsiibid, mida jälgitakse.

Tähtaeg: 2021 aasta

7.6. **Motivatsioonisüsteem annetamiseks.** Tagada erinevate auhindade andmise otsustamise kriteeriumide puhul toidupäästmise arvesse võtmine. Sotsiaalne mõõde ja keskkonnamõõde on erinevate auhindade hindamiskriteeriumide üks osa (keskkonnamõõde, Vastutustundliku Ettevõtte Foorumi tunnustused, EAS auhinnad) – jälgida, et tunnustus ei tooks ettevõtetele kaasa lisakulusid. Tunnustuskirjad ministri / ministrite poolt vms. Tänuüritused.

Tähtaeg: 2021 ja edasi

Tulemus: ühiskondlik kokkulepe on sõlmitud ja iga - aastaselt ühineb leppega enam organisatsioone. Annetajate arv on suurenenud ja ka annetatud mahud vastavalt kokkulepitud eesmärkidele ja tulemusmõõdikutele. Nn parimate ettevõtete valikul on keskkonna ja sotsiaalse vastutustunde teemad hindamiskriteeriumides. Toimub annetajate tunnustamine. Tunnustuse saamine on prestiižne (tulemusmõõdikud 1,2,5).

Vastutaja: Sotsiaal-, keskkonna-, maaeluministeerium

Tegevus 8. Uute innovaatiliste lahenduste otsimine koostöös ministeeriumide-, heategevus-, mittetulundusorganisatsioonide ja teadusasutustega, äriettevõtetega (võimalusel Euroopa

Liidu rahaliste vahendite kasutamine). Piirkondlikul tasandil on võimalik kasutada kohalike tegevusgruppide strateegiatel loodud võimalusi.

8.1. Tehnoloogilise abivahendi (IT platvormi) loomine annetaja, toidu vahendaja ning abivajaja vahel andmete kogumiseks, analüüsimiseks ning tulemuste hindamiseks ja annetamise protsessi lihtsustamiseks (kaupluste saatekirjad jms).

8.1.1. Olemasolevate tehnoloogiliste vahendite (platvormide ja äppide) analüüs Eestis ja mujal (Foodcloud, karma.life, Your Local app, Too good to go, ResQ, Fudler jt.). Teiste riikidega kogemuste vahetamine Eestis tehnoloogilise abivahendi arendustegevuse planeerimiseks.

Tähtaeg: 4. kvartal 2020

8.1.2. Võimaliku tehnoloogilise abivahendi väljatöötamise ettevalmistused (oodatavate tulemuste kirjeldamine), kasulikkuse ja tööle hakkamise võimekuse analüüs ning rakendamiseks erasektorist haldaja, arendaja leidmine. (Toidupank ei soovi platvormi). Vahendite leidmine ja koostöö keskkonna-, maaelu, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga. Koondada tehnoloogilise abivahendi osised ja teha konkreetne plaan ja ajakava selle käivitamiseks (või otsustada selle mitte tegemine).

Tähtaeg: 2021 aasta

8.1.3. Tehnoloogilise vahendi (IT platvormi) kasutuselevõtt või otsus mitte võtta.

Tähtaeg: 2022

Tulemus: Koostööd ja töökorraldust toetavad tehnoloogiline abivahendid on rakendatud ning kasutajate arv kasvab (tulemusmõõdik 1, 2, 3, 5).

Vastutaja: Keskkonna-, sotsiaal-, maaelu-, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, statistikamet.

8.2. Kodanikeühenduste initsiatiivil projektide toetamine (sisendi andmine). Erinevad lahendused maailma parimaid praktikaid jälgides. Foodsharingu (kodanike algatus Tartus ja Tallinnas) ja teiste vabatahtlike ühenduste kaasamine eesmärkide tegevuskava täitmiseks ja ennetuse jne. teavitamistegevustel. Vastutab keskkonnaministeerium, toetavad sotsiaal- ja maaelu-, haridus- ja teadusministeerium.

Tähtaeg: 1. kvartal 2021 ja edasi

8.3. Ettevõtete initsiatiivil projektide toetamine (sisendi andmine).

Läbi rääkida võimalikud nn toidukapid vm. lahendused jäätmete tekke vähendamiseks. IT lahendused (allahindluse teemad), (Taani näited jne.). Uued algatused ministeeriumide koostöös erasektoriga (Cleveron, Wolt jt.) kaasates teadusasutused. Vastutab keskkonnaministeerium, toetavad sotsiaal- ja maaeluministeerium.

Tähtaeg: 1. kvartal 2021 ja edasi

8.4. Kooli- ja üliõpilaste jne initsiatiivil projektide toetamine (sisendi andmine).

Projektide – innovaatilised lahendused - teemade pakkumised õpilastele ja üliõpilastele. Tarkvara arendused jne. Näiteks projekti Tubli 5 (Inglise Kolledz) laiendamine, uurimistööd, projektid õpilastele, väitlusteemad jne. Vastutab keskkonnaministeerium. Kaasatud sotsiaal- ja maaeluministeerium.

Tähtaeg: 1. kvartal 2021 ja edasi

8.5. Teadlastega koostöös algatatud projektide toetamine (sisendi andmine).

Toidu säilitamise tehnoloogiad kogumiskohtades, - viisid ettevõtetele ja annetaajatele. Tervisliku toitumise vähete rahaliste võimaluste korral - erinevad viisid ning võimalused sotsiaalministeeriumi sihtgruppidele. Vastutab maaeluministeerium, toetavad keskkonna- ja sotsiaalministeerium.

Tähtaeg: 1. poolaasta 2021 ja edasi

8.6. Koostöö ministeeriumide ja kohalike omavalitsustega uute teenuste disainimisel abivajajate toetamisel. Erinevates arendustes osalemine ja koostöö projektides.

Vastutab sotsiaalministeerium, maaelu ja keskkonnaministeeriumiga koostöös uute projektide käivitamine.

Tähtaeg: 2021 aasta ja edasi

Tulemus: Igal aastal on vähemalt 2 uut arendust. Teemade käsitus ministeeriumide ülene, kaastatud kohalikud omavalitsused. (tulemusmõõdik 4).

Vastutaja: Keskkonna-, sotsiaal-, maaelu-, haridus- ja teadusministeerium.

Tegevus 9. Rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osalemine, lisavahendite leidmine ning ühisprojektide algatamine (sotsiaalse vastutuse ja teavituse teemad).

Euroopa riikide võrgustikes osalemine. Ühisprojektide algatamine lisarahastuse leidmiseks ja eesmärkide elluviimiseks. Taani, Hollandi, Prantsusmaa, Soome parimad praktikad ja koostöö. Kaasata saatkonnad.

Tähtaeg: 2021 algusest

Tulemus: Osaletakse ühisprojektides. (tulemusmõõdik 4)

Vastutaja: Sotsiaal-, keskkonna-, maaeluministeerium.

Tegevus 10. Riigi eesmärkide täitmise tulemuste hindamine

10.1. Toidujäätmete tekke vältimise kava elluviimise vahetulemuste hindamine. Kui ei läheneta eesmärgile, arutada läbi võimalike lisa riiklike meetmete kasutusele võtmine annetamise edendamiseks. Või muudatused maksunduses (käibemaks, maksustiimulid) motiveerimaks annetamist senisest enam. Näiteks maksusoodustus annetustega korrelatsioonis.

10.2. Tegevuskava elluviijate- ja rollide ning vastutuse ülevaatamine seoses kava elluviimise hindamisega.

Tähtaeg: 2023 lõpp

Tegevuskava koostamisel osalenud partnerid

Heategevusorganisatsioonid

1. Punane Rist
2. Eesti Lasterikaste perede Liit
3. Tallinna ja Harjumaa Lasterikaste Perede Liit
4. Eesti Pensionäride Ühenduste Liit
5. Eesti Evangeelne Luterlik kirik
6. Oleviste hoolekanne
7. Päästearmee
8. Eesti Puuetega Inimeste Koda
9. Eesti Lastekaitseliit
10. Eesti Hollandi Heategevusfond Toidupank
11. Eesti Vaesuse Vastu Võitlemise Organisatsioon
12. Kristlikud rehabilitatsioonikeskused (Lootuse küla jt.)
13. Toidujagamise ühing (Foodsharing)Tartu ja Tallinn

Teised organisatsioonid:

1. Eesti Toiduliit
2. Stockholmi Keskkonnauuringute Keskus Tallinnas (SEI)
3. Eesti Kaupmeeste Liit
4. Eesti Põllumajandus Kaubanduskoda
5. Eesti Kaubandus- Tööstuskoda
6. Kaupluste jaeketid (Coop, RIMI, Maxima, Selver, Prisma, Lidl)
7. Eesti Hotellide ja Restoranide Liit
8. Tootjad (Farmi Piimatööstus, Tere, Mahetalu jt.)
9. Toitlustusasutused (Restoran Leib, Fotografiska, Baltic Restaurants)
10. Kohalikud omavalitsused (Tallinn, Pärnu, Tartu, Alutaguse, Rapla, Saue jt.) ja Eesti Linnade ja Valdade Liit
11. Riigiasutused (Veterinaar ja Toiduamet, Tervise Arengu Instituut, sise-, rahandus-, maaelu- keskkonna-, sotsiaal- ja haridus- ja teadusministeerium jt.)
Jne.